

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Gyllebo i Simrishamns kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Gyllebo
<i>Kommun</i>	Simrishamn
<i>Församl. Socken</i>	Stiby, Östra Vemmerlöv
<i>DOS-ID. Nr</i>	1004126
<i>Natura2000 ID</i>	SE0420305 (Gyllebosjön)
<i>Gränser</i>	Området begränsas av mitten av svart, punktstreckad linje på bifogade karta, Bilaga 1. Den avsöndrade fastigheten Gyllebo 1:1 berörs ej av naturreservatet.
<i>Fastigheter</i>	Gyllebo 1:376
<i>Markägare</i>	Staten (Naturvårdsverket)
<i>Läge</i>	Ca 3 500 m NV kyrkan i Östra Vemmerlöv
<i>Kartblad</i>	Topografisk karta: 2D SO Registerkarta: 2D2j Gyllebo (023 29) och 2D3j Raskarum (023 39)
<i>Centralpunkt</i>	X 6164860 Y 1399020 (RT90 2,5 gon V) N 6161434 E 448672 (SWEREF99 TM)
<i>Naturgeogr. reg.</i>	7, Skånes sediment- och horstområden
<i>Nyttjanderätter (inskrivna)</i>	Serv. Förmån. Väg i Gyllebo 1:16 och Munkarynga 1:3 (1181-3.1) Väg mm i Gyllebo 4:1 (11-IM2-29/371.1) Serv. Last Väg för Sjöröd 1:2, 1:4 och 1:6 (11-SIM-1546/79.1) Väg för Gyllebo 4:1 (11-SIM-727/73.1) Tillträde för Gyllebo 1:29 (11-IM2-28/75.1) Ledn. Last Starkström för Olofström Hallandsboda 1:82 (1181-151.1)
<i>Gemensamhetsanläggningar</i>	Del av Gyllebo GA:3 Del av Älmhult GA:1
<i>Areal</i>	128,17 ha varav ca 38,5 ha vatten
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Skåne län

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart, punktstreckad linje på bifogade karta (Bilaga 1), som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 § § miljöbalken.

När detta beslut vunnit laga kraft upphör länsstyrelsens i Kristianstads län beslut om förordnande med stöd av 14§ naturvårdslagen och 15§ naturvårdsförordningen (Skydd för djurlivet i Gyllebosjön) den 9 september 1976 (Dnr 11.121-755-71, 1181) att gälla.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara och utveckla:

- biotoper som utgör en komplett och god livsmiljö för nationellt fridlysta eller rödlistade arter, framför allt hasselmus, större vattensalamander och långbensgroda,
- natur- och kulturvärden i ett landskap som i första hand karaktäriseras av löv- och ädellövskogar av varierande ålderssammansättning och med kontinuerligt stort innehåll av död eller döende ved,
- livsmiljötyper och arter, som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet),
- allmänhetens möjligheter att utnyttja delar av området för rekreation och rörligt friluftsliv, dock i sådan omfattning att risk för skador på områdets natur- och kulturvärden inte uppstår.

FÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**:

1. avverka, så eller plantera träd och buskar,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom t.ex. mast eller vindkraftverk,
3. dra fram mark- eller luftledningar,
4. vidta åtgärd som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att plöja, spränga, dika, utfylla, tippa, dumpa, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning eller småvatten,
5. anordna upplag med undantag för tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet eller för jord-/skogsbrukets behov,
6. anlägga vägar och stigar,
7. uppföra hägnader utöver erforderliga stängsel för skogsplantering och betesdrift,
8. plantera, så eller sätta ut för trakten ej naturligt förekommande växt- och djurarter i området,
9. gödsla eller tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel,
10. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatskyltar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. skötsel av mark innefattande årlig betesdrift, röjning, gallring och plantering av träd och buskar, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar,
3. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
4. miljöövervakning samt uppföljning av områdets skötsel.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet **att**

1. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
2. spränga, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada stenar, block, hållar eller terrängformer,
3. utföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål,
4. använda ljudanläggning på ett störande sätt,
5. tälta, ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande under längre tid än ett dygn,
6. göra upp eld annat än på för ändamålet anvisade platser,

7. framföra motordrivnet fordon annat än på allmän väg samt väg som är upplåten för ändamålet,
8. parkera annat än på för ändamålet anvisad plats,
9. färdas med motordriven farkost på Gyllebosjöns vattenområde,
10. lägga upp båtar på stränderna utmed Gyllebosjön,
11. medföra okopplad hund,
12. rida på stigar och i terrängen annat än på för ändamålet upplåtna ridstigar.

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för:

- åtgärder i samband med förvaltarens skötsel av området, vägunderhåll samt underhåll av dikningsföretag,
- skötsel av befintliga vägar och enskilda bruksvägar,
- underhåll och nyttjande av nyttjanderätter, exempelvis ledningar och anläggningar (vatten- och avlopp, tele- och eldistribution). I samband med utförande av arbeten skall samråd ske med Länsstyrelsen,
- uppläggning av båtar på stränderna i enlighet med giltiga nyttjanderättsavtal mellan fastighetsägaren och respektive nyttjanderättsinnehavare,
- att ersätta luftledning med jordkabel. I samband med utförande av arbeten skall samråd ske med Länsstyrelsen.
- åtgärder som utförs av förvaltaren för begränsning av antalet rastande gäss i Gyllebo sjö,
- åtgärder som utförs av förvaltaren för bekämpning av invasiva (främmande) arter.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreservatet är beläget på cirka 70 meters höjd över havet i den södra delen av det trädbevuxna och kuperade landskapet på Österlen, det så kallade "Skogsösterlen". Berggrunden består av kambrisk sandsten som överlagras av isälvsediment. Sedimenten bildar "Gylleboåsen" som består av upp till femton meter höga åsformationer som breder ut sig i öst – västlig riktning i trakten. Vid Gyllebosjön samlar sig åsnätet till en enkel ås som sedan försvinner i ett mycket kuperat grusområde på sjöns norra sida. Området har en mycket vacker landskapsbild med Gyllebosjön i den centrala delen som omges av ädellöv- och lövskogar. Gyllebosjön är den största insjön på Österlen med ett medeldjup på 4,5 meter och med ett största djup på 13 meter. I sjön finns en rullstensås, den så kallade "Munkaryggen".

Markhistoria

Naturreservatet ligger i ett område som under lång tid har hört till Gyllebo säteri. Den norra delen av naturreservatet har sannolikt varit skogbevuxen under mycket lång tid. Söder om Gyllebosjön är markerna blöta och här har jordbruk delvis bedrivits tidigare.

Gyllebo slott och borgruin är belägna på en holme i Gyllebosjön, utanför naturreservatet. Slottet är förklarat som byggnadsminne 1981 och omtalas i skriftliga källor redan på 1200-talet. På 1400-talet nämns att sätesgården har ett fast stenhus. Möjligen finns det rester efter detta i den fyrlängade borg, som uppfördes strax före 1500-talets mitt och av vilken det idag endast återstår ruiner. Den äldste kände ägaren till egendomen är Verner Brahe, den danska Braheättens stamfader, som innehade egendomen 1280. Slottet har haft många ägare sedan 1300-talet. 1634 övertogs Gyllebo av Palle Urne, som blev den siste ägaren under den danska tiden.

Efter kriget mellan Sverige och Danmark kom Gyllebo att ingå bland de arton skånska gods som danskarna fick lämna som vederlag till svenska kronan för att återfå ön Bornholm. Slottet har haft flera ägare efter det att Skåne blev svenskt.

Av Generalstabskartan från 1861 framgår att större delen av området då var bevuxet med skog. Ädellövskog dominerade sannolikt på de torrare partierna på den norra sidan av sjön medan en del av de blöta markerna på den södra sidan av sjön hävdades som jordbruksmark.

Laga skifte genomfördes 1911. Av skifteskartan framgår att den norra sidan av sjön dominerades av skog (sannolikt bokskog). På den södra sidan av sjön fanns en hel del skog men även "mossar" och "blöta ängar" som hävdades som sidvallsäng. På en del torrare partier fanns trädbevuxen hårdvallsäng som hävdades genom slätter.

1914 avyttrade dåvarande ägaren, Sven Eilertsen, delar av skogen till staten. 1916 förvärvades slottet av Oscar Scheitel. Andelsföreningen Egna Hem förvärvade Gyllebo 1927 och styckade senare godset i ett antal mindre gårdar, dels till landstinget och dels till Domänverket som införlivade marken i kronoparken Gyllebo. Slottet är numera i privat ägo. Den ekonomiska kartan från 1934 visar att större delen av naturreservatet då utgjordes av skog. Inslaget av barrträd hade ökat, både norr och söder om Gyllebosjön. Dagens vägnät var ännu inte etablerat.

Gyllebosjön är belägen i den centrala delen av den gamla kronoparken. Sjön avsattes som djurskyddsområde av Länsstyrelsen i Kristianstads län 1976.

Under 2005 förvärvade Naturvårdsverket delar av kronoparken Gyllebo för naturvårdsändamål.

Biologiska bevarandevärden

Skogsområdet runt Gyllebosjön är varierat med betydande förekomst av örtrika bokskogar med inslag av hedartade skogspartier. Det finns också mindre arealer med ek-, alm- och lönnskog. Utmed den södra kanten av Gyllebosjön finns sammanhängande klibbalstrandskog som i vissa delar förlängs söderut i sänkor där inslag av ask eller lönn dominerar. Små arealer av kärrliknande videsnår med öppna vattenspeglar finns längs strandkanten innanför askogen samt söder därom. Äldre träd finns spridda i området med den största koncentrationen i ett mindre "domänreservat" som är beläget strax norr om Gyllebosjöns sydvästra spets. En mindre, trädklädd betesmark ligger strax intill Gyllebosjöns utlopp.

Vegetationstyperna i ädellövskogarna sträcker sig från hedserien med kruståtel, kaprifol och buskstjärnblomma till högrörttyper med inslag av skogsbingel, hålnunneört, storrams och ramslök. De fuktigare partierna med klibbal- eller

askdominerat trädskikt ligger i sänkor, översilningsmarker eller längs strandkanten. Floran är här av övervägande högrörttyp med skogsbingel, lungört, gulsippa, ramslök och älggräs.

Sjön är näringsrik och innehåller bland annat olika natearter, gul näckros, blomvass, hornsärv, vårtsärv, slamkrypa, tretalig slamkrypa, ävjebrodd, axslinga, kransslinga, vattenaloe, vattengaffel och vattenstjärna. Naturligt förekommande fiskarter i sjön är gädda, abborre, sutare, ruda, mört, braxen, gärs och ål. Inplanterade arter är regnbåge, gös, spegelkarp och björkåöring. Sjön hyser även flodkräfta.

Vildsvin, rådjur, kronhjort och räv ses ibland i naturreservatet. Ekorre påträffas relativt ofta i området. Fågelfaunan är artrik med många häckande arter. Stora mängder kanadagäss övernattar ofta vid sjön vintertid. Naturreservatet är beläget i en trakt som hyser betydande populationer av större vattensalamander, lövgroda och långbensgroda. Långbensgrodan reproducerar sig i naturreservatet medan de två andra arterna huvudsakligen utnyttjar området för födosök och övervintring. Hasselmus förekommer sparsamt i naturreservatet och dess omedelbara omgivning.

Förekommande livsmiljötyper (habitat) enligt habitatdirektivets Bilaga 1

(* = prioriterad livsmiljötyp)

Kod	Typ av livsmiljö (habitat)	Ungefärlig areal (ha)
3150	Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation	38,5
9070	Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ	1,0
9080	*Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	2,6
9110	Boskog av fryle-typ	1,9
9130	Boskog av örtrik typ	41,3
9160	Ek - avenboskog av buskstjärnblommatyp	2,0
9180	*Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner	2,5
91E0	*Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade	9,5
SUMMA		99,3

Förekommande arter enligt habitatdirektivets Bilaga 2

1166 Större vattensalamander *Triturus cristatus* (även i Bilaga 4)

(* = prioriterad art)

Förekommande arter enligt habitatdirektivets Bilaga 4

Hasselmus *Musccardinus avellanarius*

Långbensgroda *Rana dalmatina*

Större vattensalamander *Triturus cristatus* (även i Bilaga 2)

Lövgroda *Hyla arborea*

Åkergroda *Rana arvalis*

Rödlistade arter som har påträffats i området

	Hotkategori	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
- Kärlväxter			
	EN	Spetsnate	<i>Potamogeton acutifolius</i>
	VU	Bandnate	<i>Potamogeton compressus</i>
	NT	Uddnate	<i>Potamogeton friesii</i>
	VU	Strävlösta	<i>Bromus benekenii</i>
	NT	Buskvicker	<i>Vicia dumetorum</i>
	NT	Majnycklar	<i>Dactylorhiza majalis</i>
	VU	Bokarv	<i>Stellaria neglecta</i>
- Lavar			
	NT	Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>
	NT	Rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>
- Groddjur			
	VU	Långbensgroda	<i>Rana dalmatina</i>

Lövskogarna har en lång trädkontinuitet vilket skapar goda förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Det är framför allt gamla bokar och ekar som hyser höga biologiska värden. Tillgången till gamla, grova och ihåliga träd samt död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier, är en förutsättning för flera av områdets ovanliga arter. Det är viktigt att tillgången till dessa substrat säkerställs på lång sikt och gärna i större omfattning än i dag.

Tillgänglighet

Gyllebosjön med omgivning är ett populärt utflyktsmål för allmänheten och området nås lättast med bil. Tillgången till allmänna kommunikationsmedel är begränsad. I området finns en mindre badplats och det finns möjlighet för allmänheten att köpa fiskekort och hyra roddbåtar av ombud för Gyllebosjöns fiskevårdsområde. Länsstyrelsen har under 2008 förbättrat vägar och anlagt nya stigar med nya rast- och grillplatser i området. Söder om sjön har en ny angränsningsplats ställts i ordning. En ridstig planeras bli färdig under 2009.

ÄRENDETS BEREDNING

Områdets höga naturvärden uppmärksammades då regeringen år 2002 pekade ut området som en kandidat till nätverket Natura 2000 inom ramen för rådets direktiv 92/43EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet, objekt nummer SE00420305). Området fastställdes som SCI-område av EU-kommissionen i december 2004. Länsstyrelsen kungjorde en bevarandeplan för området i december 2005.

Naturvårdsverket förvärvade marken för naturvårdsändamål i december 2005.

Länsstyrelsen har under 2008 tagit fram ett förslag till bildande av naturreservat med tillhörande skötselplan som tillvaratar områdets höga naturvärden i överensstämmelse med habitatdirektivet. Sakägare, berörda myndigheter, kommunen och andra intressenter har förelagts att yttra sig över förslaget under 2008. Även ideella naturvårdsorganisationer och artspecialister har haft möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Yttrande har lämnats av Vägverket, TeliaSonera Skanova Access AB, Lantmäteriet, E.ON och SGU. Synpunkter har lämnats av familjen Johnsson samt av Puggeheten – Skånes Mykologiska förening.

SKÄL FÖR BESLUT

Syftet är att områdets naturvärden ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat.

Naturreservatet utgör en del av ett område som är:

- del av nätverket Natura 2000 i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet),
- riksintresse för naturvård (objekt nummer L:N71),
- område med värdeklass 1 (högsta naturvärde) i Natur- och kulturmiljövårdsprogram för Kristianstads län.
- värdekärna i en värdetrakt (nummer 11, "Österlens lövmarker") i den nemorala zonen och innehåller skogstyper som bör prioriteras vid beslut om områdesskydd i enlighet med länets regionala strategi för formellt skydd av skog,
- Sumpskogar, nyckelbiotoper samt bestånd med höga naturvärden utpekade av Skogsstyrelsen
- del av ett område som är utpekat som skyddsområde för vattentäkt,
- regionalt värdefullt med avseende på naturmiljön inom miljö kvalitetsmålet "Levande sjöar och vattendrag",
- del av en trakt som hyser flera nationellt rödlistade arter eller fridlysta arter.

Skogspartierna hyser **stora biologiska värden**, främst genom att de innehåller **livsmiljöer för utrotningshotade djur**. Faunan är bland annat beroende av kontinuerlig tillgång till äldre ädellövträd. Området har en lång, obruten historia som gör det **mark- och kulturhistoriskt värdefullt**. Området finns med som

naturreservat i Länsstyrelsens natur- och kulturmiljöprogram och är genom sitt **läge** attraktivt för **allmänhetens friluftsliv**. Ett långsiktigt bevarande av varierade naturtyper kan bidra till att nå såväl **regionala som nationella miljömål**.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att vårda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat enligt miljöbalken.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har till stor del beaktat inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

SKÖTSELPLAN OCH FÖRVALTNING AV RESERVATET

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan skall fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Naturreservatets gränser skall märkas ut enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 2

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog länsöverdirektör Björn Risinger, beslutande, avdelningsdirektör Elisabeth Hellmo, miljöavdelningen, enhetschef Per-Magnus Åhrén, naturskyddsenheten, Åsa Björn, enheten för samhällsplanering, Ursula Gårdendahl, rättsenheten och byrådirektör Christer Persson, naturskyddsenheten, föredragande.

Björn Risinger

Christer Persson

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Hur man överklagar
3. Sändlista

LÄNSSTYRELSEN
Skåne län

Tillhör länsstyrelsens beslut 2009-02-19
Dnr 511-76978, 1291-212

BILAGA I

Naturservatet Gyllebo
Simrishamns kommun, Skåne län

Utdrag ur Gula kartan
2D2j Gyllebo (023 29) och
2D3j Raskarum (023 39)

Gräns för naturservat

Skala 1:12 000
0 100 200 400 Meter

Malmö den 19 februari 2009

Christer Persson

